

USTAWA

z dnia 22 marca 1989 r.

o rzemiośle.

Potwierdza istotne znaczenie rzemiosła dla rozwoju gospodarki i kultury narodowej, jego trwałe miejsce w gospodarce socjalistycznej, równorzędne z pozostałymi rodzajami działalności gospodarczej warunki działania, stanowi się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Osoby fizyczne wykonujące działalność gospodarczą na podstawie ustawy z dnia 23 grudnia 1988 r. o działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 41, poz. 324) mogą prowadzić działalność, z zachowaniem warunków określonych w niniejszej ustawie. Działalność takich osób zaliczana jest do rzemiosła.

Art. 2. 1. Rzemiosłem jest zawodowe wykonywanie działalności gospodarczej przez osobę fizyczną lub spółkę cywilną osób fizycznych, z udziałem kwalifikowanej pracy własnej, w imieniu własnym tej osoby i na jej rachunek, przy zatrudnieniu do 15 pracowników najemnych — zwanym dalej rzemieślnikiem.

2. Rzemieślnik uzyskuje status rzemieślnika cechowego, jeżeli zgłosi deklarację o przyjęcie i zostanie przyjęty do organizacji samorządu rzemiosła.

3. Za zgodą organizacji samorządu rzemiosła jej członkami mogą być na czas określony także inne osoby fizyczne lub spółki cywilne osób fizycznych nie spełniające warunków w zakresie kwalifikacji i zatrudnienia określonych w ust. 1.

4. Do rzemiosła nie zalicza się działalności: handlowej, gastronomicznej, transportowej, usług hotelarskich, usług wiadczonej w wykonywaniu wolnych zawodów, usług leczniczych oraz działalności wytwórczej i usługowej artystów plastyków i fotografików.

5. Do liczby pracowników określonych w ust. 1 nie wlicza się:

- 1) emerytów i rencistów,
- 2) pracowników nie zatrudnionych bezpośrednio przy produkcji lub świadczeniu usług,
- 3) uczniów,
- 4) członków rodziny pozostających we wspólnym z rzemieślnikiem gospodarstwie domowym.

Art. 3. 1. Dowodami kwalifikacji zawodowych rzemieślnika są :

- 1) dyplom lub świadectwo ukończenia wyszej, redniej lub zasadniczej szkoły o profilu technicznym b d artystycznym w zawodzie (kierunku) odpowiadaj cym dziedzinie wykonywanego rzemiosła,
- 2) dyplom mistrza w zawodzie odpowiadaj cym danemu rodzajowi rzemiosła,
- 3) świadectwo czeladnicze albo tytuł robotnika wykwalifikowanego w zawodzie odpowiadaj cym danemu rodzajowi rzemiosła.

2. Rzemieślnik obowiazany jest wykaza si innymi dowodami kwalifikacji zawodowych ni okre lone w ust. 1, je eli z przepisów odr bnych ustaw wynika obowiazek posiadania takich kwalifikacji.

3. Dyplomy mistrza i świadectwa czeladnicze mog by wydawane przez izby rzemieślnicze osobom, które zło yły stosowne egzaminy przed komisjami egzaminacyjnymi izb rzemieślniczych.

4. Zasady powoływania komisji egzaminacyjnych, sposób przeprowadzania egzaminów, wzory dyplomów i świadectw czeladniczych oraz zasady nauki w zakładach rzemieślniczych osób dorosłych okre la Zwi zek Rzemiosła Polskiego po porozumieniu z Ministrem Edukacji Narodowej.

Rozdział 2

Podstawowe prawa i obowiazki rzemieślnika

Art. 4. 1. Rzemieślnik ma prawo:

- 1) dobrowolnego zrzeszania si w cechach i spółdzielniach rzemiosła,
- 2) wybiera i by wybieranym do organów samorz du rzemiosła,
- 3) korzysta z uproszczonych (zryczałtowanych) form opodatkowania oraz zwolnie i ulg podatkowych na zasadach powszechnie obowiazuj cych podmioty gospodarcze.

2. W przypadku mierci rzemieślnika współmałonek pozostaj cy do chwili mierci na utrzymaniu rzemieślnika oraz małeoltni zst pni maj prawo nadal wykonywa rzemiosło w warunkach i na zasadach obowiazuj cych rzemieślnika.

3. Na rachunek zst pnych rzemiosła mo e by wykonywane przez ustawowego opiekuna do czasu osi gni cia przez nich peñoletno ci lub ukończenia nauki w szkołach rednich lub wy szych.

4. Uprawnienia, o których mowa w ust. 2, przysługuj tak e pozostaj cym na utrzymaniu rzemieślnika do chwili jego mierci peñoletnym zst pnym pobieraj cym nauk w szkołach ponadpodstawowych lub wy szych przez okres pobierania przez nich nauki w tych szkołach.

5. W przypadkach gdy dany rodzaj rzemiosła mo e by wykonywany wy lcznie po wykazaniu si przez rzemieślnika dowodami kwalifikacji, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy o dzia łalno ci gospodarczej, współmałonek lub zst pni, o których mowa w ust. 3 i 4, prowadz dzia łalno za po rednictwem osoby posiadaj cej wymagane kwalifikacje.

Art. 5. 1. Rzemieślnik jest obowiazany przestrzega zasad etyki i godno ci zawodowej.

2. Szczegółowe zasady etyki zawodowej i rzetelnego wykonywania rzemiosła cechowego okre la samorz d rzemiosła.

Art. 6. 1. Rzemieślnicy cechowi podlegaj odpowie dzialno ci dyscyplinarnej za naruszenie zasad etyki zawodowej i rzetelnego wykonywania rzemiosła.

2. Zasady odpowiedzialno ci dyscyplinarnej i tryb post powania dyscyplinarnego okre laj statuty organizacji samorz du rzemiosła.

Rozdział 3

Samorz d rzemiosła

Art. 7. 1. Tworzy si samorz d zawodowy rzemiosła, zwany dalej „samorz dem”, b d cy zwi zkiem pracodawców.

2. Samorz d rzemiosła jest niezale ny w wykonywaniu swych zada i podlega tylko przepisom prawa.

3. Organizacjami samorz du rzemiosła s :

- 1) cechy,
- 2) spółdzielnie rzemieślnicze,
- 3) izby rzemieślnicze,
- 4) Zwi zek Rzemiosła Polskiego,
- 5) inne jednostki tworzone przez organizacje wymienione w pkt 1—4.

4. Organizacje samorz du rzemiosła tworzone s z inicjatywy członków na zasadzie dobrowolnej przynale no ci.

5. Do zada samorz du nale y w szczególno ci rozwijanie dzia łalno ci społeczno-gospodarczej rzemiosła, udzielanie pomocy zrzeszonym w organizacjach samorz dowych rzemieślnikom, zwłaszcz a wykonuj cym tradycyjne rzemiosła wymagaj ce manualnych umiej tno ci, reprezentowanie ich interesów wobec organów władzy i administracji pa stwowej oraz organizacji społecznych i gospodarczych, a tak e uczestniczenie w realizacji zada systemu o wiaty i wychowania w celu zapewnienia wykwalifikowanych kadr dla rzemiosła.

Art. 8. Organizacje samorz du rzemiosła wymienione w art. 7 ust. 3 pkt 1—4 maj osobowo prawne .

Art. 9. 1. Cechy s społeczno-zawodowymi i gospodarczymi organizacjami zrzeszaj cymi — z uwzgl dnieniem zasady dobrowolno ci — osoby wymienione w art. 2 ust. 2 wykonuj ce rzemiosło.

2. Podstawowym zadaniem cechu jest w szczególno ci utrwalanie wi zi rodowiskowych, postaw zgodnych z zasadami etyki i godno ci zawodu, a tak e prowadzenie na rzecz członków dzia łalno ci społeczno-organizacyjnej, kulturalnej, o wiatowej i gospodarczej, a tak e reprezentowanie interesów członków wobec organów administracji i s dów.

Art. 10. 1. Spółdzielnie rzemieślnicze jako organizacje rzemiosła dzia łaj na zasadach okre lonych w przepisach Prawa spółdzielczego.

2. Zadaniem spółdzielni rzemieślniczych jest w szczególności organizowanie działalności usługowej i wytwórczej rzemiosła, udzielanie pomocy członkom w wykonywaniu ich zadań oraz prowadzenie własnej działalności gospodarczej i społeczno-wychowawczej.

Art. 11. 1. Izby rzemieślnicze są społeczno-zawodowymi organizacjami zrzeszającymi na zasadzie dobrowolności cechy i spółdzielnie rzemieślnicze oraz inne jednostki określone w art. 7 ust. 3 pkt 5.

2. Podstawowym zadaniem izb rzemieślniczych jest w szczególności reprezentowanie zrzeszonych organizacji wobec organów administracji i instytucji, udzielanie im pomocy instruktażowo-doradczej oraz przeprowadzanie egzaminów kwalifikacyjnych.

3. Izby rzemieślnicze są uprawnione do potwierdzania egzaminów kwalifikacyjnych świadectwami i dyplomami oraz do opatrywania ich pieczęcią z godłem Państwa.

Art. 12. 1. Organizacje samorządu rzemiosła wymienione w art. 7 ust. 3 pkt 1—3 mogą powołać ogólnopolską reprezentację, zwaną „Związek Rzemiosła Polskiego”.

2. W Związku Rzemiosła Polskiego mogą się zrzeszać spółdzielnie rzemieślnicze, izby rzemieślnicze, cechy o zasięgu ogólnopolskim i inne jednostki określone w art. 7 ust. 3 pkt 5.

3. Związek Rzemiosła Polskiego może być utworzony z inicjatywy co najmniej 10 organizacji samorządu rzemiosła, wymienionych w art. 7 ust. 3 pkt 2 i 3, oraz cechów ogólnopolskich, które zadeklarują członkostwo w tym związku w drodze uchwał walnych zgromadzenia.

4. Podstawowym zadaniem Związku jest zapewnienie zrzeszonym w nim organizacjom pomocy w realizacji zadań statutowych, rozwijanie działalności społeczno-zawodowej oraz reprezentowanie interesów rzemiosła w kraju i za granicą.

5. Związkowi przysługują uprawnienia centralnego związku spółdzielczego przewidziane w ustawie — Prawo spółdzielcze w stosunku do zrzeszonych w nim spółdzielni.

Art. 13. Zadania organizacji rzemieślniczych, ich ustrój, stosunki prawne członków ustalane są w statutach uchwalanych przez zjazdy i walne zgromadzenia tych organizacji.

Art. 14. Zasady gospodarki finansowej organizacji rzemiosła oraz zasady wynagradzania zatrudnionych w nich pracowników określają walne zgromadzenia (zjazdy delegatów) tych organizacji, jeżeli inne przepisy nie stanowią inaczej.

Rozdział 4

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 15. 1. Działające w dniu wejścia w życie ustawy cechy, izby rzemieślnicze i Centralny Związek Rzemiosła ulegają przekształceniu lub likwidacji stosownie do wymogów określonych w art. 6 i 49 ustawy o działalności gospodarczej lub niniejszej ustawy.

2. Podstawą przekształcenia bądź likwidacji dotychczasowych organizacji rzemiosła stanowi uchwała walnego zgromadzenia lub odpowiednio zjazdu delegatów, powzięta w trybie przewidzianym dla dokonywania zmian statutowych.

3. Majątek i zobowiązania cechów, izb rzemieślniczych i Centralnego Związku Rzemiosła przechodzą odpowiednio na nowe organizacje z dniem ich przekształcenia.

4. Pracownicy zatrudnieni dotychczas w cechach, izbach rzemieślniczych i Centralnym Związku Rzemiosła stają się pracownikami przekształconych organizacji.

Art. 16. Cechy i izby rzemieślnicze mogą być tworzone w trybie inicjatyw założycielskich lub w drodze podziału istniejącej organizacji pod warunkiem zapewnienia samodzielności finansowej.

Art. 17. 1. Podstawą utworzenia cechu w trybie inicjatywy założycielskiej jest uchwalenie statutu cechu odpowiadającego wymogom określonym w art. 16 przez co najmniej 10 członków założycieli.

2. Podstawą utworzenia cechu w trybie podziału jest uchwała walnego zgromadzenia cechu podlegającego podziałowi, powzięta w trybie określonym w statucie, zawierająca postanowienia o zasadach podziału z uwzględnieniem podziału składników majątkowych oraz praw i zobowiązań cechu podlegającego podziałowi.

Art. 18. Przepisy art. 17 mają odpowiednio zastosowanie do izb rzemieślniczych, z tym że liczba członków założycieli (cechów) wynosi co najmniej 5.

Art. 19. 1. Cechy rzemieślnicze, izby rzemieślnicze i Związek Rzemiosła Polskiego składają wnioski o rejestrację do właściwego sądu rejestrowego.

2. Sąd rejestrowy jest dla:

- 1) cechów — sądu rejonowy właściwy dla siedziby cechu,
- 2) izb rzemieślniczej — sądu wojewódzki właściwy dla siedziby izby,
- 3) Związku Rzemiosła Polskiego — Sądu Wojewódzki dla Miasta Stołecznego Warszawy.

3. Z chwilą wpisania do rejestru organizacje wymienione w ust. 1 uzyskują osobowość prawną i mogą rozpocząć swą działalność.

4. Minister Sprawiedliwości, w drodze rozporządzenia, określi wzory i sposób prowadzenia rejestrów cechów, izb rzemieślniczych i Związku Rzemiosła Polskiego.

Art. 20. 1. Organizacje rzemiosła, o których mowa w art. 15, przechodzą w stan likwidacji na podstawie uchwał walnych zgromadzenia lub odpowiednio uchwał zjazdów delegatów, powziętych w trybie przewidzianym w statucie.

2. Uchwała o likwidacji, o której mowa w ust. 1, określa zasady i tryb postępowania likwidacyjnego i wskazuje inną organizację rzemiosła, która przejmie majątek likwidowanej organizacji.

Art. 21. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 maja 1989 r.

Przewodniczący Rady Państwa: w. z. K. Barcikowski
Sekretarz Rady Państwa: Z. Surowiec